

UVODNIK

Sveska 2 Volumen 28 Godište 2026 naučnog časopisa *Ekonomski horizonti*, nakon sprovedenog dvostruko anonimnog recenzentskog postupka, sadrži šest izvornih naučnih članaka i Zahvalnicu recenzentima rukopisa dostavljenih Uredništvu Časopisa u 2025. godini.

Tematska raznovrsnost radova objavljenih u ovom broju Časopisa potvrđuje da savremena ekonomska istraživanja sve više prevazilaze granice pojedinačnih disciplina, povezujući makroekonomske, finansijske, institucionalne i organizacione perspektive u nastojanju da pruže odgovore na složene razvojne izazove. Autori priloga analiziraju pitanja od posebnog značaja za kreatore ekonomskih politika, finansijske institucije, poslovne organizacije i akademsku zajednicu, oslanjajući se na savremene metodološke pristupe i relevantne empirijske dokaze.

Rad autora *Saše Obradovića* razmatra odnos vojnih izdataka i ekonomskog rasta u zemljama Zapadnog Balkana. Polazeći od činjenice da su ove zemlje tokom poslednjih decenija nastojale da istovremeno očuvaju političku stabilnost i ubrzaju privredni razvoj, autor primenom panel ARDL-PMG modela i metode potpuno modifikovanih najmanjih kvadrata pokazuje postojanje pozitivnog dugoročnog uticaja vojnih izdataka na ekonomski rast. Dobijeni rezultati pružaju novu empirijsku osnovu za razmatranje uloge ulaganja u sektor odbrane u kontekstu razvojnih politika zemalja Zapadnog Balkana.

Autori *Olha Mulska, Iryna Leshchukh, Mariana Bil i Ihor Baranyak* istražuju društveno-ekonomsku otpornost ukrajinskih regiona na višestruke krizne šokove,

uključujući društveno-političku krizu iz 2014. godine, pandemiju COVID-19 i posledice ruske invazije. Primenom sveobuhvatnog metodološkog okvira baziranog na kombinaciji vremenskih i prostornih kompozitnih indikatora autori procenjuju regionalne gubitke, kapacitete oporavka i adaptivne potencijale, ukazujući na izražene razlike između regiona. Rezultati potvrđuju da dugoročna otpornost zavisi ne samo od sposobnosti prevazilaženja neposrednih posledica krize, već i od jačanja institucionalnih, demografskih i razvojnih kapaciteta, što predstavlja važan doprinos razumevanju procesa posleratnog ekonomskog oporavka.

U radu *Velimira Lukića i Svetlane Popović* razmatra se prenos (transmisija) monetarne politike na pasivne kamatne stope u uslovima visokog stepena evroizacije finansijskog sistema Republike Srbije. Autori pokazuju da postoje značajne razlike između transmisije na dinarske i devizne depozitne kamatne stope, pri čemu rezultati ukazuju na snažniju povezanost kamatnih stopa na devizne (evro) depozite sa kretanjima u evrozoni. Nalazi istraživanja doprinose boljem razumevanju specifičnosti monetarne transmisije u malim otvorenim ekonomijama sa izraženom evroizacijom.

Nikolaos Kalantzopoulos, Athanasios Mandilas, Stavros Valsamidis i Dimitrios Kourtidis analiziraju determinante nekvalitetnih kredita u grčkom bankarskom sektoru tokom i nakon finansijske krize. Koristeći obiman skup makroekonomskih i bankarskih pokazatelja, autori potvrđuju snažnu povezanost kvaliteta kreditnog portfolija i makroekonomskog okruženja. Istraživanje ukazuje da održiv oporavak bankarskog sistema zahteva istovremeno unapređenje makroekonomskih performansi i rešavanje strukturnih uzroka nastanka

* Korespondencija: V. Mihajlović, Ekonomski fakultet Univerziteta u Kragujevcu, Liceja Kneževine Srbije 3, 34000 Kragujevac, Republika Srbija; e-mail: vmihajlovic@kg.ac.rs

nekvalitetnih kredita, pri čemu zaključci prevazilaze nacionalni okvir i otvaraju prostor za šira istraživanja na nivou evrozone.

Jadranka Đurović Todorović, Marina Đorđević, Milica Ristić Cakić i Branimir Kalaš bave se jednim od aktuelnih pitanja savremene poreske politike - razlikama između zakonske i efektivne stope poreza na dobit preduzeća u zemljama OECD-a. Analiza u radu pokazuje da poreski podsticaji imaju presudnu ulogu u oblikovanju efektivnog poreskog opterećenja, potvrđujući postojanje statistički značajnih razlika između dve stope u posmatranom periodu. Nalazi istraživanja pružaju korisne smernice za unapređenje transparentnosti poreskih sistema i efikasnije oblikovanje poreske politike.

Polazeći od činjenice da poverenje predstavlja temelj uspešnog liderstva, autori *Radmila Bjekić, Maja Strugar Jelača, Slobodan Marić i Marko Aleksić* ispituju ne samo direktnu vezu između poverenja u lidera i ishoda liderstva, već i medijatornu ulogu psihološkog osnaživanja zaposlenih u tom odnosu. Primenom PLS-SEM metoda potvrđeno je da poverenje u lidera pozitivno utiče na ishode liderstva, pri čemu psihološko osnaživanje predstavlja značajan mehanizam kojim se taj uticaj dodatno ostvaruje. Rad daje doprinos razumevanju uloge poverenja i psihološkog osnaživanja u savremenom liderstvu, istovremeno ukazujući na njihov značaj za unapređenje organizacionih performansi i razvoj efektivnijih liderskih praksi, posebno u poslovnom okruženju zemalja u razvoju.

Posmatrani zajedno, radovi objavljeni u ovom broju Časopisa ukazuju na širok spektar izazova sa kojima se suočavaju savremene ekonomije - od pitanja bezbednosti, otpornosti i održivog razvoja, preko monetarne i poreske politike, do stabilnosti finansijskog sistema i unapređenja organizacionih performansi. Njihova zajednička karakteristika jeste oslanjanje na rigorozne empirijske analize i savremene istraživačke metodologije, čime daju vredan doprinos razvoju ekonomske nauke i pružaju korisne implikacije za nosioce ekonomskih politika i poslovnu praksu.

Sveska 2 Volumen 28 Godište 2026 sadrži Zahvalnicu recenzentima rukopisa podnetih Uredništvu Časopisa u 2025, od kojih su oni koji su pozitivno ocenjeni u dvostruko anonimnom recenzentskom postupku publikovani u Časopisu kao izvorni naučni i pregledni članci. U ime Uredništva Časopisa i u svoje ime zahvaljujem autorima priloga koji su objavljeni u Svesci 2 Časopisa. Istovremeno, posebnu zahvalnost dugujemo recenzentima koji su, svojim konstruktivnim i kritičkim komentarima i sugestijama autorima podnetih priloga, doprineli podizanju nivoa kvaliteta publikovanih članaka.

Izdavanje časopisa *Ekonomski horizonti* finansijski je podržalo Ministarstvo nauke, tehnološkog razvoja i inovacija Republike Srbije, Rešenje broj: 451-03-488/2026-03/2 od 16.04.2026. godine.

Glavni i odgovorni urednik
Vladimir Mihajlović

Vladimir Mihajlović je vanredni profesor na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Kragujevcu, gde je doktorirao u naučnoj oblasti Opšta ekonomija i privredni razvoj. Glavne oblasti njegovog naučnog istraživanja odnose se na razvoj ekonomske misli, makroekonomsku analizu i modeliranje, i tržište rada.